

УДК 911.375.3(188.8):339.9

МЕГАПОЛІСИ ЯК КЛЮЧОВІ ВУЗЛИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

Німченко Н. С.

Аспірант кафедри міжнародного обліку і аудиту Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана.

Науковий керівник: Галенко О. М., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного обліку і аудиту Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана.

Анотація. У статті розглядаються мегаполіси як комплексні, динамічно розвинуті системи, що здійснюють взаємодію між зовнішньоекономічними процесами у глобальному масштабі. В якості одного з явищ глобалізації мегаполіси дуже гостро відчують на собі вплив глобальних політичних, економічних і міжнародних процесів. До проблем, які перешкоджають розвитку сучасних міст можна віднести відсутність строгості в концептуалізації статусу найважливіших міст світу, також різноманітність використовуваних методів оцінки для ефективного оцінювання міжнародного потенціалу сучасних мегаполісів, які здійснюють істотний вплив на економічну, політичну та міжнародні сфери людського існування. Основні результати дослідження показують, що у сучасному глобалізованому світі все більш очевидним стає суттєве посилення економічного та політичного значення світових міст, стрімке підвищення їх ролі у світовому господарстві та міжнародних відносинах. Саме тому в даній статті звертається увага на розроблення механізмів управління такими глобальними містами, останні як свідчить аналіз відповідних секторів вітчизняних наукових досліджень, не достатньо відображені у теоретичних розробках, що на даному етапі актуалізує питання, які розгорнуті у статті. Надвеликі сучасні міста, в яких концентрується фінансовий потенціал та соціальні інновації, мають потужні конкурентні переваги навіть перед деякими державами. При цьому, мегаполіси світового значення не тільки перетворюються на багато в чому автономні структурні елементи глобального ринку, але й все більш набувають ролі своєрідних «пультів правління» глобальною економікою.

Ключові слова: мегаполіс, глобалізація, зовнішні ефекти, міжнародні відносини, глобальні економічні системи.

Постановка проблеми. Мегаполіси сьогодні представляють собою комплексні інноваційні системи, що стрімко розвиваються під впливом світових урбанізаційних процесів, здійснюють взаємодію між економічними і міжнародними процесами локального і глобального масштабу. Діалектика глобального і локального виражається, з одного боку, в ослабленні ролі просторових чинників (наприклад, сьогодні більшість ділових питань можна вирішити за допомогою засобів електронної комунікації), з другого – в акумуляції окремими обмеженими за розміром територіями ресурсів, ключових процесів, потоків, смислів і символів (наприклад, формування національних кварталів у великих міських мегаполісах, концентрацією офісів фінансових організацій на певних вулицях окремих міст і т. п.). Можливість генерації вузлів глобальної економічної системи та управління ними забезпечить незаперечні конкурентні переваги певним територіям. Як один із феноменів процесу глобалізації мегаполіси безперервно відчують вплив глобальних по-

літичних, економічних а також міжнародних процесів [4]. У той же час вони самі ініціюють зміни, задають вектори і тенденції, що визначають хід процесів розвитку людства. Динамізм, багатовимірність і багатоаспектність розвитку сучасних світових міст виражаються не тільки в розширенні до неймовірних розмірів, високої концентрації населення, ресурсів, інфраструктури, але також у збільшенні економічного і політичного потенціалу, обумовленому швидким зростанням міжнародних тенденцій, це й паралельно, протікання різних процесів з чітко окреслені зворотним зв'язком. При цьому, методи та інструменти прогнозування та передбачення майбутнього для таких міст не вписуються в межі звичайного стандартного міжнародного простору, тому що йдеться про надскладну відкриту динамічну зовнішньоекономічну систему. Як свідчить аналіз відповідного сектору зарубіжних і вітчизняних досліджень, не достатньо відображені у науково-теоретичних та науково-практичних розробках, що на даному етапі актуалізує дані проблеми, які розглянуті у статті.

Мета статті – визначення особливих методичних вимог для розробки та моніторингу реалізації основних аспектів формування зовнішньоекономічного простору сучасних мегаполісів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Визначення дійсної значимості окремих міст, процесів інтеграції світових мегаполісів в глобальну міжнародну систему, оперативне відображення динаміки змін у транснаціональних урбаністичних напрямках у всі часи було важливим завданням для багатьох науковців, таких як Дж. Аллен (*J. Allen*), Дж. Біверсток (*J. Beaverstock*), Ф. Бродель (*F. Braudel*), Н. Глікман (*N. Glickman*), Б. Деруддер (*B. Derudder*), М. Кастельс (*M. Castells*), Р. Коен (*R. Kohen*), Л. Мамфорд (*L. Mumford*), П. Нокс (*P. Knox*), П. Олдерсон (*P. Alderson*), Г. Рід (*H. Reed*), С. Сассен (*S. Sassen*), Н. Тріфт (*N. Thrift*), П. Тейлор (*P. Taylor*), Р. Флорід (*R. Florida*), Дж. Фрідман (*J. Freidman*), С. Хаймер (*S. Hymer*), М. Хойлер (*M. Hoyler*), П. Холл (*P. Hall*) та інші. Різні аспекти зовнішньоекономічного розвитку мегаполісів відображені у працях таких вітчизняних науковців як В. Бабаєв, О. Без'язичний, О. Берданова, В. Вакуленко, Н. Внукова, О. Карай, М. Лесечко, А. Поважний, С. Пухир, І. Санжаровський, В. Тертичка, Ю. Шаров та інших. Але незважаючи на появу різноманітних методик оцінки ролі міст у світовій економіці, зростання числа оцінюваних чинників, розвитку нових методів збору та обробки інформації, підвищення доступності даних для дослідження в розрізі глобальних мегаполісів, проблема ідентифікації ключових міст залишається відкритою як і раніше, що і робить дане дослідження особливо актуальним.

Основні результати дослідження. Сучасні мегаполіси як вузли глобального економічного простору, об'єднані один з одним та з іншими суб'єктами господарської діяльності, системою зв'язків, роблять значний вплив на розвиток зовнішнього середовища, визначаючи вектори його розвитку і формуючи тенденції глобального характеру та прогнозуючи хід процесів загальносвітового розвитку. Просторова форма і функціональна специфіка великих мегаполісів залежить від економічної, соціальної та політичної структури суспільства, що їх населяє [1]. Вектори розвитку сучасних міст формуються в процесах щоденної активності окремих економічних суб'єктів, що конституюють внутрішнє середовище – підприємства, індивіди, домогосподарства, організації та установи. З другого боку, на функціонування і розвиток міста впливають тенденції та імперативи більш високого просторового рівня – регіонального, макрорегіонального, мегарегіонального і нарешті міжнародного. Мегаполіси самостійно розвиваються під впливом імперативів глобальної економічної системи, отримуючи імпульси від економічних суб'єктів, що функціонують в якості елементів зовнішнього середовища [5].

До проблем, які ускладнюють розвиток сучасних мегаполісів, належать відсутність строгості в концептуалізації статусу найважливіших міст світу і різноманіття використуваних науковцями досліджень, щодо зовнішньої сфери взаємодій даних мегаполісів, що роблять істотний вплив на розвиток економічної, політичної та міжнародної сфер людського буття. Вирішення означених питань ускладнюється й не так певними похибками, властивими в тій чи іншій мірі кожній із сучасних систем оцінки, скільки відсутністю ясного і чіткого уявлення про те, за допомогою яких показників (або їх сукупності) визначається значення міста в зовнішній системі глобальної економіки [2].

Багатогранність і багатоаспектність процесів стрімкого розвитку сучасних мегаполісів потребує комплексного і міждисциплінарного підходу, відповідно до якого можна виділити наступні ключові сфери аналізу:

- рівень інтеграції мегаполісів у систему світового господарства (передбачає оцінку ступеня включеності мегаполісу в систему транснаціональних зв'язків, на підставі чого здійснюється його ідентифікація як вузла глобального економічного простору і визначається його значимість у глобальній економічній системі);
- структура і характер функцій, які мегаполіс реалізує на глобальному рівні (дозволяє, на додаток до його статусу вузла глобального економічного простору більш точно позначити його роль у системі глобальних взаємодій);
- матеріальна і нематеріальна інфраструктура мегаполісу (визначає передумови і потенціал окремого мегаполісу для реалізації його ключових функцій, генерації мереж взаємодій, управління потоками товарів, послуг, інформації, акумуляції та розподілу ресурсів);
- характер відносин мегаполіса з зовнішнім середовищем (передбачає оцінку ефектів, що виникають при взаємодії мегаполісу як економічного суб'єкта з елементами структури глобального економічного простору).

Протягом усього періоду досліджень, присвячених аналізу ролі окремих мегаполісів в системі світової економіки, основну увагу вчені приділяли першим двом сферам [1]. Незважаючи на наявність обширної ідейно-теоретичної спадщини з проблем розвитку мегаполісів, питання про шляхи та способи формування вузлів економічного простору, характеру відносин мегаполіса з зовнішнім середовищем й досі залишається слабо вивченим. Глибоке вивчення ролі мегаполісів і процесів їх взаємодії з елементами зовнішнього середовища в контексті реалізації ними найважливіших функцій глобального значення практично не проводилося. Тим часом, доцільно припустити, що матеріальна і особливо нематеріальна інфраструктура мегаполісів є підставою для становлення мегаполісів як вузлів глобального економічного простору.

Найважливішим зовнішнім ефектом мегаполісу як вузлом глобального економічного простору в розглянутому аспекті є надання міжнародними організаціям доступу до глобальних ресурсів (матеріальних та інформаційних), можливості генерації і відтворення транснаціональних контактів і зв'язків. Великі світові організації головні офіси яких розташовані в таких містах як Лондон, Нью-Йорк, Токіо, мають можливість генерувати бізнес-ідеї, використовуючи доступ до повного обсягу інформації, здійснювати їх розробку та впровадження за допомогою високоспеціалізованих підрозділів, що здійснюють комплексну підтримку бізнес-процесів, просувати готові результати на міжрегіональні ринки, використовуючи сучасні електронні засоби і системи комунікації. Саме даний зовнішній ефект, обумовлений зосередженням на території мегаполісів сучасних систем обміну інформацією, інноваційної активності і транснаціонального бізнесу, формує передумови тенденцій світової глобалізації [3].

Також до позитивних зовнішніх економічних ефектів мегаполісів можна віднести генерацію значної частини національного та глобального ВВП, обслуговування глобальних

економічних операцій і бізнес-процесів на транснаціональному рівні, генерацію, акумуляцію і розподіл товарних, транспортних, інформаційних потоків високої щільності, формування та підтримка транснаціонального економічного середовища. Найбільш значущі зовнішні ефекти полягають в розмиванні меж національних економік, поляризації ділової активності, загостренні конкуренції з іншими центрами глобального значення. Вплив зовнішнього середовища на мегаполіси відбувається через розвиток таких тенденцій як глобалізація, інтернаціоналізація та віртуалізація економіки, трансформації науково-технологічної парадигми і економічного укладу, інтенсифікація урбанізації, зростання щільності мереж глобальних взаємодій, формування глобального інформаційно-комунікаційного простору.

Мегаполіси інтенсифікують процес генерації та впровадження технологічних інновацій, які згодом поширюються в зовнішньому середовищі, також концентрують інноваційні форми взаємодій і видів людської активності та формують динаміку передачі нових технологій у зовнішній простір. Інноваційні технології, що генеруються і впроваджуються на території мегаполісів, сприяють більш ефективному і раціональному використанню всіх видів ресурсів. При цьому негативним ефектом стає зростання конкурентного тиску на користь безперервного впровадження інновацій в глобальному масштабі. У свою чергу на розвиток мегаполісів як вузлів глобального економічного простору впливають наукові відкриття, трансформації науково-технологічної парадигми, тенденції розвитку техніки і технології.

Найважливішим зовнішнім ефектом функціонування мегаполісів є розмивання національного нормативно-правового простору, ініціювання і втілення в життя політичних рішень національного та транснаціонального рівнів, обумовлених потребами розвитку окремих агломерацій [8]. Зростання самостійності мегаполісів як політичних акторів і зростання їхнього політичного впливу не є однозначно позитивними чи негативними ефектами. До позитивних ефектів належать: координація діяльності міжнародного співтовариства у вирішенні найважливіших проблем людства, досягнення стабільності, безпеки і стійкості розвитку. До негативних – генерація конфліктів глобального значення, боротьба за посилення геополітичних позицій. Відповідно, основними джерелами тиску з боку зовнішнього середовища є геополітичні інтереси інших суб'єктів глобальної системи господарства, міжнародне нормативно – правове регулювання різних аспектів і сфер людської активності.

Завдяки високому ступеню розвиненості систем зв'язку та повідомлення, збору, зберігання, обробки і трансляції інформації мегаполіси формують глобальний інформаційно-комунікаційний простір, здійснюючи генерацію, акумуляцію і менеджмент інформаційних потоків високої щільності. У той же час, інформаційна функція мегаполісів знаходиться під впливом таких імперативів зовнішнього середовища як тенденції інформаційної політики окремих держав і міжнародного співтовариства, зростання значущості інформації та діяльності інформаційного характеру, розвиток міжнародних норм і стандартів в інформаційній сфері.

Розвиток таких тенденцій як глобалізація економіки, віртуалізація різних видів і форм людської активності, урбанізація, інтернаціоналізація виробництва призвело до істотної трансформації просторової організації світового господарства. Основними двигунами глобальної економіки сьогодні виступають окремі великі міста, що функціонують на транснаціональному рівні як центри концентрації та розподілу всіх видів ресурсів. Окремі мегаполіси грають ключову роль в просторово – територіальній організації глобальної економіки, визначаючи умови локалізації економічних агентів, територіальні диспропор-

ції, поєднуючи атрибути просторових відносин, формуючи системи горизонтальних і вертикальних зв'язків, мережі взаємодій, територіальні комплекси, генеруючи просторові процеси і визначаючи тенденції структурної трансформації гео економічного простору глобалізації [7].

Глобалізація як багатогранний і багаторівневий процес висуває нові імперативи міського та територіального розвитку. Ослаблення політичної та економічної ролі національних держав, пов'язане з тенденціями інтеграції та глобалізації, а також зі зростанням активності транснаціональних економічних суб'єктів, що обумовлене процесами приватизації, лібералізації та дерегулювання економіки, призвели до трансформації уявлень про структуру світового господарства і ролі сучасних мегаполісів, виступаючих продуктом фундаментальних гео економічних, геополітичних і технологічних змін [6]. З розвитком транспортних, інформаційних та комунікаційних систем міста отримали прямий доступ до глобальних ринків, що поряд з інтенсифікацією політичних, економічних, інформаційних, соціокультурних процесів, це забезпечило їм провідні позиції в системі глобального світового господарства. Сьогодні мегаполіси мають великі конкурентні переваги, обумовлені зовнішньо – економічними процесами, а також оснащені додатковими можливостями для реалізації інноваційних сценаріїв і парадигм інноваційного розвитку. Проте динаміка глобального розвитку часто вступає в протиріччя з локальними історично сформованими векторами розвитку сучасних великих міст. Дане протиріччя стає передумовою для виникнення проблем у різних сферах людської активності, таких як зростання просторової неоднорідності територій, посилення соціальної поляризації населення, нанесення необоротної шкоди навколишньому середовищу та інше [1]. Крім того, значна концентрація всіх видів ресурсів не тільки забезпечує переваги в розвитку, але і створює додаткові ризики і загрози. Необхідно також враховувати, що вузлові території глобального зовнішнього економічного простору є також місцем перетину безлічі національних економік, внаслідок чого діяльність господарюючих суб'єктів регламентована як нормами, встановленими національними державами, так і тими, які характерні для кожного окремо взятого мегаполісу.

На даному етапі мегаполіси, що мають важливе міжнародне значення, функціонують в якості інтегрованих систем на зовнішньому глобальному рівні мережевих структур, комплексних динамічно розвинених систем, що здійснюють взаємодію між зовнішньо-економічними і політичними процесами локального і глобального масштабу. Мегаполіси здатні забезпечити доступ до глобальної економіки великих територій, виступаючи полюсами зростання регіональних економік і вузлами різного роду мережевих структур, що функціонують на різних рівнях [4]. Сучасні тенденції і вектори суспільного розвитку обумовлюють необхідність розгляду мегаполісів у глобальному аспекті, тобто вивчення їх ролі в якості елементів глобального, а не тільки національного та регіонального економічного простору. Мегаполіси, що здійснюють істотний вплив на формування глобального економічного простору, одночасно розвиваються під впливом імперативів зовнішнього середовища, виражених у ключові тенденції загальносвітового розвитку. Таким чином, мегаполіси, як інтегровані на глобальному рівні структури, є одночасно і засобом, і результатом глобалізації світового господарства. Трансформація глобальної економіки, пов'язана із змінами в просторовій організації та масштабах розміщення людської діяльності, актуалізації нових напрямків наукового пошуку, пов'язаних із необхідністю аналізу взаємозалежності між розвитком глобальних світових міст та ключовими процесами глобалізації та оцінки ступеня керованості світового господарства невеликим числом центрів ділової активності.

Висновки. Розвиток таких тенденцій як глобалізація економіки, віртуалізація різних видів і форм людської активності, урбанізація, інтернаціоналізація виробництва призвело до істотної трансформації просторової організації світового господарства. Основними двигунами зовнішньої глобальної економіки сьогодні виступають окремі мегаполіси світу, що функціонують на транснаціональному рівні як центри концентрації та розподілу всіх видів ресурсів.

У сучасних концепціях глобалізації світова економіка розглядається як комплексна багаторівнева система, верхній рівень якої представлений мережею вузлів глобального значення, що формується найбільш впливовими в економічному, політичному і міжнародному плані мегаполісами, які виконують функції «воріт у глобальний світ» [5].

Великі мегаполіси, знаходячи все більшу самостійність у вирішенні політичних та економічних питань, формують систему зовнішніх взаємозв'язків із подібними мегаполісами, регіонами, макрорегіонами, що забезпечує матеріальні та організаційно-інституційні механізми перебігу глобальних процесів. Мегаполіси надають економічним суб'єктам різних рівнів глобальний простір, що характеризується високим ступенем інтеграції в систему транснаціональних взаємодій, де багатогранний і багатоаспектний процес глобалізації реалізується в конкретних формах. Розуміння ролі сучасних мегаполісів передбачає усвідомлення їх динаміки розвитку, комплексності мегаполісу як господарського суб'єкта. Розвиток мегаполісу є спонтанним процесом. Розмір і масштаб реалізованих функцій роблять мегаполіси масштабним інкубатором інновацій та акселератором зростання. Вони є фокусами глобалізації, ключових трендів світового розвитку, акумулюючи широкий набір людських умінь і можливостей, факторів креативності, міжнародної взаємодії, представляючи особливе середовище, що забезпечує підвищені фінансові можливості та переваги [3].

Для розуміння того, чому сучасні зовнішні аспекти взаємодії концентруються на обмежених за площею певних територіях, і виявлення факторів, що сприяють їх формуванню, необхідно прослідкувати взаємозв'язок окремих функцій і параметрів інфраструктури мегаполісів. Аналіз сучасних тенденцій розвитку великих міст, а також робіт зарубіжних дослідників, присвячених ролі мегаполісів у світовій економіці, дозволяє виявити і систематизувати ключові функції, властиві мегаполісам як вузловим елементам глобального економічного простору. Але нерозвиненість інфраструктури або відсутність окремих її елементів унеможливує виконання певних функцій і, як наслідок, інтеграцію сучасного мегаполісу в систему транснаціональних взаємодій. Тому перспектива дослідження процесів взаємодії мегаполіса з зовнішнім середовищем дозволяє не тільки оцінити можливості, імперативи і ефекти розвитку в даному напрямку дослідження, а й формує передумови для переходу до спрямованого впливу на інтенсивний розвиток сучасних мегаполісів на глобальному рівні.

Список використаної літератури

1. Антонюк В. С. Стратегия развития современного города // Труд и социальные отношения. – 2003. – № 4. – С. 7-12.
2. Батманова Е. С. Світова економіка та міжнародні економічні відносини. – Навч. пос. – 2009 рік.
3. Кастелс М. The Rise of the Network Society: The Information Age : Economy, Society, and Culture. / M. Castells. – 2nd ed. with a new preface. – Singapore: Wiley-Blackwell, 2010. – Vol. I. – 656 p.
4. Мегаполисы в условиях глобализации / Серия: Социальные и экономические аспекты глобализации / под. ред. И. Животовская. М. : ИНИОН РАН, 2008.

5. Попкова Е. Г. Формирование концепции нового качества экономического роста в условиях глобализации / Е. Г. Попкова. – Волгоград : РПК «Политехник», 2011. – 351 с.
6. Щербина О. В., Проблемы глобалізації світової економіки. // Фінансова консультація. – 2001. – № 15. – С. 14-17.
7. Сассен С. Глобальные города: постиндустриальные производственные площадки [Электронный ресурс] / С. Сассен // Прогнозис. – Режим доступа: <http://www.urban-club.ru/?p=77>.
8. Новый рейтинг экономической свободы (Гонконг) [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.gestion-law.com/content/view/240/111/>.

MEGACITIES AS A KEY NODES OF EXTERNAL ECONOMIC SPACE

Nimchenko N. S.

Graduate Student, Kyiv National Economic University named by Vadym Hetman.

Scientific adviser: Galenko O. M., PHD, professor, head of international accounting and auditing Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman.

Abstract. *As one of the phenomena of globalization megacities still feel the impact of global political, economic and international processes. The problems that impede the development of modern cities include lack of rigor in the conceptualization of the status of the most important cities in the world and the variety used by scientists research for external data field interactions cities that have a significant impact on the economic, political and international spheres of human existence. The aim of the article is to identify specific methodological requirements to develop and monitor the implementation of key aspects of the formation of external spaces of modern cities. The main results of the study show that in today's world of globalization becomes more apparent significant strengthening of economic and political significance of global cities, the rapid increase of their role in the world economy and international relations. Therefore, this article draws attention to the development of mechanisms for managing such global cities, as evidenced by the recent analysis of the relevant sectors of national scientific research is not sufficiently reflected in the theoretical development, which at this stage are updated issues that are deployed in the article. Extra large modern city, which concentrates financial potential and social innovation with powerful competitive advantage even before some states. Thus, the metropolis of world importance, not only to become largely self-contained building blocks of the global market, but also increasingly become a sort of role «remotes government» global economy.*

Key words: *metropolitan city; globalization; external effects; international relations; global economic system.*

Referances

1. Antonjuk B. C. (2003). The development strategy of the modern city // Labour and social relationships.
2. Batmanova E.S. (2009). World Economy and International Economic Relations. – Navch.pos.
3. Kastels M. (Castells M.) (2010). The Rise of the Network Society : The Information Age : Economy, Society, and Culture. / M. Castells. – 2nd ed. with a new preface. – Singapore : Wiley-Blackwell. –Vol. I.
4. Megapolisy v uslovijah globalizacii / (2008). Series: Social and economic aspects of globalization / Comp. And Ed. I. Zhivotovskiy. M. INION.
5. Popkova, E. G.(2011). Formation of the concept of a new quality of economic growth in the face of globalization / EG Popkov. – Volgograd PPK «Polytechnic».
6. Shherbina O.V. (2001). Challenges of globalization of the world economy. // Financial Advice.
7. Sassen, S. (Sassen S.) (1990). Global'nye goroda: postindustrial'nye proizvodstvennye ploshhadki [Jelektronnyj resurs] / S. Sassen // Prognosis. – Rezhim dostupa: <http://www.urban-club.ru/?p=77>.
8. New ranking of economic freedom (Hong Kong) (Desember, 2012) // Gestion // <http://www.gestion-law.com/content/view/240/111/>.

МЕГАПОЛИСЫ КАК КЛЮЧЕВЫЕ УЗЛЫ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОГО ПРОСТРАНСТВА

Нимченко Н. С.

Аспирант кафедры международного учета и аудита Киевского национального экономического университета имени Вадима Гетьмана.

Научный руководитель: Галенко О. Н., доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой международного учета и аудита Киевского национального экономического университета имени Вадима Гетьмана.

Аннотация. В статье рассматриваются мегаполисы как комплексные, динамично развитые системы, осуществляющие взаимодействие между внешнеэкономическим процессами в глобальном масштабе. В качестве одного из явлений глобализации мегаполисы очень остро ощущают на себе влияние глобальных политических, экономических и международных процессов. К проблемам, которые препятствуют развитию современных городов можно отнести отсутствие строгости в концептуализации статуса важнейших городов мира, также разнообразие используемых методов оценки для эффективного оценивания международного потенциала современных мегаполисов, которые осуществляют существенное влияние на экономическую, политическую и международные сферы человеческого существования. Основные результаты исследования показывают, что в современном глобализационном мире все более очевидным становится существенное усиление экономического и политического значения мировых городов, стремительное повышение их роли в мировом хозяйстве и международных отношениях. Именно поэтому в данной статье обращается внимание на разработку механизмов управления такими глобальными городами, последние как свидетельствует анализ соответствующих секторов отечественных научных исследований, недостаточно отражены теоретических разработках, на данном этапе актуализирует вопросы, развернутые в статье. Сверхбольшие современные города, в которых концентрируется финансовый потенциал и социальные инновации, имеют мощные конкурентные преимущества даже перед некоторыми государствами. При этом, мегаполисы мирового значения не только превращаются в во многом автономные структурные элементы глобального рынка, но и все более приобретают роль своеобразных «пультов правления» глобальной экономикой.

Ключевые слова: мегаполис, глобализация, внешние эффекты, международные отношения, глобальные экономические системы.